

Revisionsberättelse 2018 för Region Västmanland

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i styrelse, nämnder och genom utsedda lekmannarevisorer den verksamhet som bedrivits i regionens företag.

Revisorernas ansvar är att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet och regionens revisionsreglemente. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning.

Vi bedömer att årsredovisningen allt väsentligt redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen. Regionen lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans. Vi bedömer att förvaltningsberättelsen innehåller den information som ska ingå enligt lag om kommunal redovisning och god redovisningssed.

Vi bedömer att årets resultat är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet. De finansiella målen uppnås i bokslut 2018.

Måluppfyllelsen för 2018 bedöms i årsredovisningen vara oförändrad för fem av de tio verksamhetsmässiga målen. Fyra bedöms ha en utveckling i önskad riktning och ett mål har en utveckling i oönskad riktning. Den sammantagna bedömningen, inklusive måluppfyllelsen för de finansiella målen är att regionen uppfyller kraven på god ekonomisk hushållning.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande. Årsredovisningen är upprättad enligt god redovisningssed.

Årets resultat är positivt och uppgår till 215 mnkr (161,5 mnkr föregående år). Resultatet medför därför en positiv avvikelse mot budget om 49 mnkr. Avvikelsen i förhållande till budget förklaras till delar av högre statsbidrag, överskott i anslaget till regionstyrelsens förfogande samt positivt finansnetto. Västmanlands sjukhus redovisar dock ett underskott, uppgående till -329 mnkr att jämföra med -163 mnkr förra året. Revisorerna är kritiska till denna utveckling och ser med oro på att det växande underskottet. Det är av vikt att regionstyrelsen vidtar ytterligare effektiviseringsåtgärder och säkerställer att dessa ger avsedd effekt.

Ansvarsfrihet

Vi bedömer sammantaget att styrelse och nämnder i Region Västmanland i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Vi bedömer att styrelsens och nämndernas interna kontroll har varit tillräcklig.

Vi bedömer att resultatet enligt årsredovisningen till största delen är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som fullmäktige uppställt.

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för styrelser och nämnder samt enskilda ledamöter i dessa organ.

Vi tillstyrker att regionens årsredovisning för 2018 godkänns.

Till revisionsberättelsen hör bilagan Revisorernas redogörelse för 2018 års granskningar.

Västerås den 5 april 2019

Hans Strandlund

Elisabeth Löf

Hans Petersson

Helmut Hoffmann

Rolf Hahre

Barbro Hillring

Michael PB Johansson

Göran Sonesson

Håkan Wretljung

Revisionsrapport

Granskning av årsredovisning 2018

Region Västmanland

*Rebecka Hansson,
auktoriserad revisor
och Certifierad
kommunal revisor*

*Louise Pernhall
Revisionskonsult*

*Markus Nyström
Revisionskonsult*

Mars 2019

Innehåll

1.	Sammanfattning	2
2.	Inledning	3
2.1.	Syfte och revisionsfrågor	3
2.2.	Revisionskriterier	3
3.	Granskningsresultat	5
3.1.	Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning	5
3.1.1.	Iakttagelser	5
3.1.2.	Revisionell bedömning	6
3.2.	God ekonomisk hushållning.....	7
3.2.2.	Revisionell bedömning	8
3.3.	Rättvisande räkenskaper	8
3.3.1.	Iakttagelser	8
3.3.2.	Revisionell bedömning	10

1. *Sammanfattning*

PwC har på uppdrag av regionens förtroendevalda revisorer granskat regionens årsredovisning för 2018. Uppdraget är en obligatorisk del av revisionsplanen för år 2018.

Syftet med granskningen är att ge regionens revisorer ett underlag för sin bedömning av om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed samt om resultatet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat. Med utgångspunkt från ställda revisionsfrågor lämnas följande sammanfattande revisionella bedömning:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och ekonomiska ställning?

Vi bedömer att årsredovisningen allt väsentligt redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen. Regionen lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans. Vi bedömer att förvaltningsberättelsen innehåller den information som ska ingå enligt lag om kommunal redovisning och god redovisningssed.

- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?

Vi bedömer att årets resultat är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet. De finansiella målen uppnås i bokslut 2018.

Måluppfyllelsen för 2018 bedöms i årsredovisningen vara oförändrad för fem av de tio verksamhetsmässiga målen. Fyra bedöms ha en utveckling i önskad riktning och ett mål har en utveckling i oönskad riktning. Den sammantagna bedömningen, inklusive måluppfyllelsen för de finansiella målen är att regionen uppfyller kraven på god ekonomisk hushållning.

- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande. Årsredovisningen är upprättad enligt god redovisningssed.

2. Inledning

I lag om kommunal redovisning regleras externredovisningen för kommuner och lands-ting. I lagen finns bestämmelser om årsredovisningen. Vidare regleras den kommunala redovisningen av uttalanden från Rådet för kommunal redovisning och i tillämpliga delar av Redovisningsrådet och Bokföringsnämndens normering.

Revisionsobjekt är styrelsen som enligt kommunallagen är ansvarig för årsredovisningens upprättande.

2.1. Syfte och revisionsfrågor

Revisorerna har bl. a. till uppgift att pröva om räkenskaperna är rättvisande. Inom ramen för denna uppgift bedöms om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lag om kommunal redovisning. Vidare ska revisorerna enligt kommunallagen (12:2) avge en skriftlig bedömning av om resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om. Bedömningen ska biläggas årsbokslutet. Detta sker inom ramen för upprättandet av revisionsberättelsen.

Granskningen, som sker utifrån ett väsentlighets- och riskperspektiv, ska besvara följande revisionsfrågor:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och ekonomiska ställning?
- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?
- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?

Granskningen av årsredovisningen omfattar:

- förvaltningsberättelse (inkl. drift- och investeringsredovisning)
- resultaträkning
- kassaflödesanalys
- balansräkning
- sammanställd redovisning

2.2. Revisionskriterier

Granskningen av årsredovisningen innebär en bedömning av om rapporten följer:

- Kommunallagen (KL)
- Lag om kommunal redovisning (KRL)
- Rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR)
- Fullmäktiges beslutade mål om god ekonomisk hushållning

Bilagor och specifikationer till årsredovisningens olika delar har granskats.

Nämndernas rapportering till fullmäktige har granskats såsom den presenteras i årsredovisningen.

Granskningen har utförts enligt god revisionssed för kommuner och landsting. Det innebär att granskningen planerats och genomförts ur ett väsentlighets- och riskperspektiv för att i rimlig grad kunna bedöma om årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild. Med rättvisande bild menas att årsredovisningen inte innehåller fel som påverkar resultat och ställning eller tilläggsupplysningar på ett sätt som kan leda till ett felaktigt beslutsfattande. Granskningen omfattar därför att bedöma ett urval av underlagen för den information som ingår i årsredovisningen, dvs den utesluter inte att andra än här framförda brister kan förekomma.

Vår granskning omfattar inte intern kontroll i system och rutiner som genererar underlag till den finansiella rapporteringen.

Granskningen har introducerats genom kontakter och samplanering med regionens ekonomifunktion. Granskningen har utförts enligt god revisionssed med utgångspunkt i SKYREV:s utkast "Vägledning för redovisningsrevision i kommuner och landsting". Granskningen har skett genom intervjuer, dokumentgranskning, granskning av räkenskapsmaterial och i förekommande fall registeranalys.

Vår granskning och våra synpunkter baseras på det utkast till årsredovisning som presenterades 2019-03-07. Regionstyrelsen fastställer årsredovisningen 2019-03-26 och fullmäktige behandlar årsredovisningen 2019-04-16.

Rapportens innehåll har sakgranskats av ekonomidirektör och redovisningsansvarig.

3. Granskningsresultat

3.1. Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning

3.1.1. Iakttagelser

Utveckling av regionens verksamhet

I förvaltningsberättelsen redovisas väsentliga händelser som inträffat under och delvis efter räkenskapsåret. Det framgår att Region Västmanland tog över driften vid sjukhuset i Fagersta den 1 februari 2018.

Av årsredovisningen framgår i begränsad omfattning den förväntade utvecklingen inom olika verksamheter. Koppling till ekonomiska konsekvenser saknas.

Den obligatoriska redovisningen av sjukfrånvaro redovisas, det vill säga frånvaron specificeras på lång- och korttidsfrånvaro, män och kvinnor, dock saknas åldersindeldad sjukfrånvaro. I övrigt lämnar den personalekonomiska redovisningen ett flertal uppgifter om personalen i form av diagram och verbal information.

Förvaltningsberättelsen innehåller även information om andra förhållanden som har betydelse för styrning och uppföljning av verksamheten. Ekonomiska nyckeltal redovisas liksom vissa nyckeltal för verksamheten.

Gemensam förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelsen omfattar en beskrivning av regionens samlade organisation och verksamhet. Väsentliga händelser under året redovisas kortfattat per bolag jämte kortfattad ekonomisk information. Det samlade resultatet för regionen inklusive bolag uppgick till 218 mnkr vilket är 35 mnkr bättre än utfallet 2017. Koncernens omsättning ökade med 400 mnkr jämfört med 2017 och uppgick 2018 till 10 miljarder. Soliditeten uppgick till 31,7 procent vilket var 1 procentenhet bättre än 2017. Balansomslutningen ökade med 330 mnkr till 7 782 mnkr.

Investeringsredovisning

Årets investeringar redovisas samlat i förvaltningsberättelsen. Analys av större budgetavvikelser för större investeringar lämnas inte. Överensstämmelse med övriga delar i årsredovisningen finns. Av budgeterade 515 mnkr har investeringar motsvarande 323 mnkr färdigställts under året. Fastighetsinvesteringarna uppgick till 166 mnkr vilket är väsentligt lägre än budgeterade 325 mnkr. Avvikelsen beror delvis på att ombyggnad av reservkraftstationer och underställverk förskjuts till kommande år för att följa planeringen av akutsjukhuset. Uppstarten av ny- och ombyggnation Sala pågår och beslut om finansiellt igångsättningstillstånd beräknas tas under våren 2019, därefter påbörjas byggnationen. Planering av det nya akutsjukhuset pågår. Regionen investerade ca 12 mnkr mindre i inventarier och utrustning under 2018 än 2017.

Driftredovisning

Utfallet av regionens driftverksamhet redovisas samlat i förvaltningsberättelsen. Kortfattade upplysningar om orsaker till nämndernas budgetavvikelser lämnas. Överensstämmelse med övriga delar i årsredovisningen finns.

Västmanlands sjukhus redovisar ett underskott uppgående till -329 mnkr att jämföra med -163 mnkr förra året. Avvikelsen förklaras främst av högre kostnader för egen och inhyrd personal. Även extra lönesatsningar inom framförallt specialistsjuksköterskegruppen och ökade sociala avgifter bidrog till underskottet. Även kostnaderna för köpt vård, läkemedel samt material och tjänster har ökat mer än budgeterat.

Primärvård, Psykiatri och Habiliteringsverksamhet redovisar ett sammantaget resultat på -4,5 mnkr att jämföra med ett överskott om 7,2 mnkr för 2017. För primärvårdsverksamheten blev utfallet +0,9 mnkr och för psykiatri, habilitering och ledning -5,3 mnkr. Avvikelsen förklaras främst av höga kostnader för inhyrd personal och köpt rättspsykiatrisk vård. Kostnaderna för köpta utredningar inom framförallt barnpsykiatri, men även inom vuxenpsykiatri, blev högre än vad som finansierats via erhållna statsbidrag.

Verksamhets- och ledningsstöd redovisar ett utfall på -7,8 mnkr. Underskottet hänförs till största delen till Regionfastigheter och förklaras av ökade kapitalkostnader på grund av den högre investeringsnivån avseende gemensamma fastighetsinvesteringar, höjda energikostnader och utebliven hyreshöjning 2018.

Regionkontoret redovisar ett överskott om 59,4 mkr. Överskottet är bland annat hänförligt till ej förbrukade forskningsmedel, outnyttjade centrala reserver, ej ianspråktaga utvecklingsmedel, vakanser samt högre inäkter än planerat.

Kollektivtrafiknämnden redovisar ett överskott om 9 mnkr, av dessa avser 3,5 mnkr en återbetalning från Svealandstrafiken.

Balanskravsresultat

Förvaltningsberättelsen innehåller en balanskravsutredning i enlighet med KRL. Årets resultat efter balanskravsutredning uppgår till 214,8 mnkr, årets reavinster uppgår till 0,2 mnkr. Inga underskott från tidigare år finns att återställa.

Utvärdering av ekonomisk ställning

För att en utvärdering skall kunna ske bör mål för den finansiella ställningen anges (exempelvis soliditet, låneskuld etc.). Dessa ska utvärderas och analyseras. Förvaltningsberättelsen innehåller en utvärdering av ekonomisk ställning.

3.1.2. Revisionell bedömning

Vi bedömer att årsredovisningen allt väsentligt redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen.

Regionen lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans inga underskott från tidigare år finns. Vi bedömer att förvaltningsberättelsen innehåller den information som ska ingå enligt lag om kommunal redovisning och god redovisningssed.

3.2. God ekonomisk hushållning

3.2.1.1. Iakttagelser

Regionfullmäktiges verksamhetsmål för god ekonomisk hushållning har följande målområden:

- Nöjda invånare i en attraktiv region
- En god och jämlik hälsa
- En effektiv verksamhet av god kvalitet
- Stolta och engagerade medarbetare och uppdragstagare
- En stark och uthållig ekonomi

I årsredovisningen presenteras varje målområde som ett eget avsnitt och här framgår målområdets processmål med måluppfyllelse samt indikatorer. Redovisningen av måluppfyllelsen för samtliga resultatmål lämnas i årsredovisningen i en tre-gradig skala: utveckling skett i önskad riktning (grön), oförändrad utveckling (gul) samt utveckling i oönskad riktning (röd). För vissa mål har mätning ej genomförts.

Finansiella mål

I årsredovisningen görs en överskådlig avstämning mot regionens finansiella mål som fastställts i budget för 2018. De finansiella målen framgår under målområdet En stark och uthållig ekonomi.

Finansiellt mål, fastställt av fullmäktige i budget 2018	Indikator	Utfall 2018	Måluppfyllelse
Regionen ska uppnå fastställt ekonomiskt resultat	Ekonomiskt resultat	Resultatet uppgick till 215 mnkr (162 mnkr år 2017).	Resultatet visar att målet uppnåtts
Regionens finansiella ställning ska vara god	Soliditet	Under 2018 var soliditeten 32 % (31 % år 2017).	Resultatet visar att målet uppnåtts.

Trots att samtliga finansiella mål för god ekonomisk hushållning har uppnåtts under 2018 kvarstår en obalans mellan ekonomi och verksamhet som behöver hanteras. Verksamheternas totala underskott för 2018 uppgick till 273,2 mnkr att vilket är en ökning mot underskottet 2017 som uppgick till 111 mnkr. För att komma till rätta med obalanserna har regionstyrelsen under 2019 belsutat om åtgärder för att minska kostnaderna med 400 mnkr de kommande två åren samt i viss mån 2019.

Mål för verksamheten

Tabellen redogör för verksamhetsmålen utfall 2018.

Målområde	Måluppfyllelse				
	Totalt antal mål	Utveckling i önskad riktning	Oförändrad utveckling	Utveckling i oönskad riktning	Mätning ej genomförd
Nöjda invånare i en attraktiv region	2	1	1		
En god och jämlik hälsa	1		1		
En effektiv verksamhet av god kvalitet	5	2	2	1	
Stolta och engagerade medarbetare samt uppdragstagare	2	1	1		

Måluppfyllelsen för 2018 bedöms i årsredovisningen vara oförändrad för fem av de tio verksamhetsmässiga målen. Fyra bedöms ha en utveckling i önskad riktning och ett mål har en utveckling i oönskad riktning. Den sammantagna bedömningen, inklusive måluppfyllelsen för de finansiella målen är att regionen uppfyller kraven på god ekonomisk hushållning.

Bedömningen utgår ifrån om önskad utveckling skett eller ej, ingen bedömning avseende om målen är uppfyllda eller ej redovisas. Bedömning har skett enligt fullmäktiges intentioner. I bilaga redovisas indikatorernas utfall i förhållande till föregående mättillfälle.

3.2.2. Revisionell bedömning

Bedömning

Vi bedömer att årets resultat är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet. De finansiella målen uppnås i bokslut 2018.

Vi bedömer sammantaget måluppfyllelsen avseende målen för verksamheten som delvis är förenligt med fullmäktiges mål.

Styrelsen lämnar en sammanfattande bedömning avseende den samlade måluppfyllelsen avseende verksamhetsmålen för god ekonomisk hushållning.

3.3. Rättvisande räkenskaper

3.3.1. Iakttagelser

Resultaträkning

Resultaträkningen är uppställd enligt KRL 5.1 och omfattar tillräckliga noter.

Resultaträkningen redovisar i allt väsentligt samtliga regionens intäkter och kostnader för året samt hur det egna kapitalet har förändrats under räkenskapsåret. Jämförelse med föregående år lämnas för varje delpost.

Årets resultat är positivt och uppgår till 215 mnkr (161,5 mnkr föregående år). Resultatet medför därför en positiv avvikelse mot budget om 49 mnkr. Av lämnade resultatkommentarer redogörs för budgetavvikelserna.

Belopp i mkr	Regionen			Koncernen		
	Not	Budget 2018	Bokslut 2018	Bokslut 2017	Bokslut 2018	Bokslut 2017
Verksamhetens intäkter	1	1 616,9	1 626,8	1 480,8	1 738,6	1 580,8
Verksamhetens kostnader	2	-9 380,0	-9 497,4	-9 089,9	-9 583,1	-9 138,3
Avskrivningar	3	-285,0	-302,6	-282,0	-323,0	-311,3
Verksamhetens nettokostnader		-8 048,1	-8 173,2	-7 891,1	-8 167,4	-7 868,8
Skatteintäkter	4	6 362,5	6 291,1	6 147,5	6 291,1	6 147,5
Generella statsbidrag och utjämnung	5	1 863,7	1 959,5	1 840,6	1 959,5	1 840,6
Finansiella intäkter	6	101,2	241,6	145,6	241,9	148,3
Finansiella kostnader	7	-113,3	-104,0	-81,1	-107,5	-85,3
Årets resultat	8	166,0	215,0	161,5	217,5	182,3

Avvikelsen i förhållande till budget förklaras till delar av högre statsbidrag, överskott i anslaget till regionstyrelsens förfogade samt positivt finansnetto. Utfallet motsvarar 2,6 procent av skatter och statsbidrag. Verksamhetens intäkter har ökat med 146 mnkr vilket till största del beror på en ökad försäljning av såld vård 25 mnkr och en ökning av statsbidrag med 122 mnkr. Verksamhetens kostnader inklusive avskrivningar har ökat med 428 mnkr. De största kostnadsökningarna avser personalkostnader med 182 mnkr (4,9 procent), pensionskostnader 51 mnkr (7,8 procent), läkemedel 34 mnkr (3,6 procent) och köp från bemanningsföretag 29 mnkr (14 procent). Nettokostnadsutvecklingen ökade med 3,6 procent vilket är den lägsta på flera år.

Balansräkning

Balansräkningen är uppställd enligt KRL och omfattar tillräckliga noter.

Balansräkningen redovisar i allt väsentligt regionens tillgångar, avsättningar och skulder per balansdagen. Balansposterna existerar, är fullständigt redovisade, rätt periodiserade samt har värderats enligt principerna i KRL.

Vi har dock noterat att det i likhet med tidigare är finns ett antal pågående projekt som sannolikt tagits i bruk och därmed borde aktiverats och börjats skrivas av. Det finns projekt som påbörjades under 2011 som ännu inte avslutats. Total finns projekt motsvarande 121 mnkr som påbörjats före 2016. Vi rekommenderar regionen att gå igenom pågående projekt och utreda vilka som redan tagits i bruk och därmed borde omklassificerats till materiella anläggningstillgångar.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen är uppställd enligt gällande rekommendation. Den omfattar tillräckliga noter. Överensstämmelse med övriga delar av årsredovisningen finns.

Sammanställda räkenskaper

De sammanställda räkenskaperna är uppställda jämte regionens räkenskaper, uppföljningen följer god redovisningssed. Avvikelse mot god sed finns avseende notupplysningar som inte lämnas för alla poster.

Konsolideringen innefattar samtliga de företag som enligt kraven i RKR:s rekommendation 8.2 Sammanställd redovisning ska ingå. Eliminering av koncerninterna poster har i allt väsentligt skett.

Tilläggsupplysningar och redovisningsprinciper

Årsredovisningen lämnar inte tillräckliga tilläggsupplysningar för den sammanställda redovisningen. Tillämpade redovisningsprinciper beskrivs i tillräcklig omfattning.

Följande avvikelser från god redovisningssed har noterats:

- Kompletta noter lämnas inte för den sammanställda redovisningen.

3.3.2. *Revisionell bedömning*

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande. Räkenskaperna är upprättade enligt god redovisningssed.

2019-04-05

Rebecka Hansson
Projektledare

Tobias Bjöörn
Uppdragsledare